

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

***МАШИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ СО
МЕХАНИКА***

II година

***МАШИНСКА СТРУКА
Авиоинженер-мехатроничар***

Скопје, 2006 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: МАШИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ СО МЕХАНИКА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: автотехничар – мехатроничар

1.2.2. Струка: машинска

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Предмет карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Втора година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно : 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно : 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

Ученикот да ги разликува машинските елементи според видот и функцијата;

- да ги поврзува функциите на вратилата и оските;
- да ги класифицира лежиштата според намената и конструкцијата;
- да ги разликува спојките според конструкцијата и намената;
- да ги разликува преносниците на моќност и нивната примена;
- да ги разликува деловите на механизмот и нивната меѓусебна поврзаност;
- да се оспособи за правилен избор и одржување на механизмите;
- да се оспособи за тимска работа во решавање на проблеми;
- да развива позитивен однос кон занимањето.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За совладување на содржините од наставниот предмет *машински елементи со механика* потребни се знаења од физика од прва и втора година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
МАШИНСКИ ЕЛЕМЕНТИ НА ВРТЛИВИ ДВИЖЕЊА	14	- Ученикот да ги дефинира поимите оска и вратило; - да ги разликува функциите на овие елементи;	Црта скици, скицира оски и вратила, демонстрира оригинални вратила и оски, објаснува и упатува на	Физика – втора година

		- да изврши правилен избор на материјалот за изработка на вратила и осовини.	користење на таблици и стандарди, дискутира, задава домашни задачи.	
ЛЕЖИШТА	16	- Да ги разликува конструктивните облици на лежиштата; - да врши правилен избор на видовите лежишта, според дијаметарот на ракавецот; - да ги разликува конструктивните изведби на лежиштата со лизгање; - да ги разликува начините на одржување на лежиштата; - да ги разликува лежиштата на тркалање според елементите за тркалање и намената; - да се информира за правилна монтажа, демонтажа и подмачкување на лежиштата.	Црта скици, скицира лежишта, демонстрира оригинални лежишта, објаснува и упатува на користење на таблици и стандарди, дискутира и задава домашни задачи.	Практична настава и системи кај моторните возила
ПРЕНОСНИЦИ НА МОЌ	16	- Да ги разликува преносниците според конструкцијата; - да го познава начинот на работа на преносникот; - да ги дефинира геометриските и кинематските големини на запчестите преносници.	Дефинира поим за преносник, ги објаснува видовите преносници, дискутира, црта, скицира, демонстрира, прикажува разни видови на преносници, решава проблеми.	Практична настава

МЕХАНИЗМИ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да го дефинира поимот механизам; - да ги разликува видовите механизми; - да ги познава составните делови и нивното взаемно движење; - да изврши правилен избор на механизмот и неговото одржување; - да решава проблеми од конкретни механизми. 	<p>Го објаснува поимот механизам, црта, скицира, објаснува, поставува прашања, демонстрира разни видови механизми, дискутира, споредува, донесува заклучоци.</p>	<p>Практична настава и системи кај моторни возила</p>
СПОЈКИ	16	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги разликува конструктивните облици на спојките според намената; - да разликува постојано вклучени од исклучено вклучени спојки, автоматски и специјални; - да ги разликува начините на правилна примена на различните видови на спојки; - да ги идентификува составните делови на спојката; - да го применува правилниот начин на експлоатација, монтажа и демонтажа на спојките. 	<p>Црта скици на спојки, скицира спојки, демонстрира оригинални спојки, преземтира слики и шеми од спојки, објаснува и упатува на користење на таблици и стандарди, дискутира, задава домашни задачи, решава проблеми, организира работа во групи и работа во парови.</p>	<p>Практична настава и системи кај моторни возила</p>

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет **машински елементи со механика** ќе се применуваат следните наставни методи: фронтална, демонстрација, дискусија, решавање на нови проблеми, решавање на стари проблеми, индивидуална работа, учење преку сопствено откривање.

Активностите на ученикот ќе се искажуваат на следниот начин: да слуша, да прибележува, да скицира, открива законитости, споредува, работи индивидуално и во група, работи домашни задачи, пишува извештаи.

Активностите на наставникот се искажуваат со: зборување, дискусии, демонстрирање, поставување на прашања, организирање на индивидуална работа, како и работа во групи.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно - образовната работа по наставниот предмет **машински елементи со механика** се реализира во специјализирани училници и кабинет. Кабинетот или специјализираната училница потребно е да е опремена со адекватни модели од машински елементи, но, исто така, и со оригинални машински елементи. Наставниот предмет е застапен со два часа неделно, во две полугодија, во втора година.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасна реализација на програмските цели на наставниот предмет **машински елементи со механика** потребно е да се користат: графоскоп, скици, слики, слајдови и шеми на машински елементи.

Литература за наставниците може да бидат учебниците кои ја обработуваат застапената проблематика и одговараат на поставените програмски цели. Доколку нема соодветни учебници, потребно е наставникот да изготвува наставен материјал.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно преку писмено проверување по секоја завршена тематска целина. Исто така, се оценуваат и извештаите на учениците од реализираните посети. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма се постапува согласно со законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **машински елементи со механика** треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да е комуникативен и отворен за соработка, да има соодветно професионално образование со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно-образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по наставниот предмет **машински елементи со механика** ја реализираат кадри со завршени студии по машинство, со здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Воспитно - образовната работа по овој наставен предмет се реализира во специјализирана училница и кабинети.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2001 година

7.2. Состав на работната група:

- Виолета Грујевска, советник за стручно образование, Биро за развој на образованието – Скопје
- Вангелка Трајковска, дипл. маш. инж., наставник - АСУЦ "Боро Петрушевски" - Скопје
- Проф. д-р Тодор Давчев, Машински факултет- Скопје
- Зоран Гошевски, дипл. маш. инженер сервис,, Микеи,,- Скопје

7.3. Датум на ревидираењ: мај 2006 година

7.4. Состав на работната група за ревидирање:

1. Виолета Грујевска , советник, Биро за развој на образованието - Скопје
2. Ридван Зеќири, советник, Биро за развој на образованието - Скопје
3. Соња Гошевска Ивановиќ, советник, Биро за развој на образованието - Скопје
4. Советници од секторот за стручно образование при Бирото за развој на образованието

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2006 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програмата по *машински елементи со механика* ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 07 – 3851 / 23 од 29.06.2006 година.